

Informace pro Monitorovací výbor OP VVV

Stanovisko Řídícího výboru IPs CzechELib

Stanovisko popisuje realizaci IPs CzechELib z pohledu jeho Řídícího výboru (dále jen „ŘV“) v období od 1. 8. 2019 do 15. 3. 2020.

Obecné charakteristiky ŘV a organizace jeho chodu

ŘV nezaznamenal žádné změny ve složení nebo organizaci jeho chodu. Členové jsou stále titíž, komunikaci nadále zprostředkovává tentýž tajemník. Ani v případě statutu a jednacího řádu nevyvstala potřeba aktualizace. ŘV rozhoduje na prezenčních zasedáních, ta se ve sledovaném období uskutečnila celkem čtyřikrát. Další se mělo uskutečnit v obvyklém termínu koncem března 2020, ale vzhledem k šíření COVID-19 bylo zrušeno. ŘV dále ve sledovaném období rozhodoval celkem sedmkrát per rollam.

Vždy koncem měsíce je členům ŘV zasílán status report za daný měsíc, bez ohledu na to, zda se zasedání ŘV koná, či nikoliv.

Lze říci, že zejména díky personální stabilitě nejsou shledávány v organizačním zajištění jeho chodu i chodu samotném žádné obtíže.

Časový harmonogram projektu

Časový harmonogram projektu je schvalován každoročně na počátku roku a jeho plnění je ŘV průběžně sledováno. Především díky ustálení procesů souvisejících s akvizicí elektronických informačních zdrojů (dále jen „EIZ“) nedochází k významným zdržením. Nových smluv na EIZ přístupné od r. 2020 bylo na podzim roku 2019 uzavřeno šestnáct, jen u jedné další došlo k podpisu až v lednu 2020, to však bylo způsobeno opožděným dodáním zákonem vyžadovaných dokumentů zahraničním vydavatelem. Také ostatní projektové činnosti probíhaly v souladu s harmonogramem, jen výjimečně s minimálním zpožděním, které však v žádném případě neohrozilo plnění cílů projektu.

Schvalování materiálů, řízení a schvalování změn

ŘV pokračoval v nastaveném a osvědčeném způsobu schvalování materiálů a řízení a schvalování změn, a to během prezenčních zasedání nebo hlasováním per rollam.

Ve sledovaném období došlo ke schválení několika změnových listů, z nichž vyplynulo podání celkem devíti podstatných změn. Za nejvýznamnější podstatnou změnu je považováno navýšení platů některých pozic odborného řešitelského týmu za účelem snížení rizika fluktuace zaměstnanců projektu.

Ani jedna doposud provedená změna nepodléhala nutnosti schválení MV OP VVV nebo Poradou vedení MŠMT (dále jen „PV MŠMT“); projekt se tedy drží podoby schválené v r. 2016.

Rizika a otevřené body

Risk management probíhá na základě každoročně (v případě potřeby i častěji) schvalovaného registru rizik a rizika, resp. otevřené body, jsou součástí každoměsíčních status reportů. Vedení MŠMT je mj. o rizicích pravidelně informováno prostřednictvím tzv. situačních zpráv předkládaných PV MŠMT čtvrtletně. Na všech úrovních řízení jsou tak vytvořeny maximální předpoklady pro minimalizaci rizik.

V roce 2020 patří mezi největší rizika z pohledu řízení projektu nestabilita měnových kurzů a razantní oslabování české koruny vůči zahraničním měnám (valná většina plateb za EIZ je hrazena zahraničním

dodavatelům) a dále přechod na financování zaprvé nákupu samotných EIZ počínaje r. 2021 a zadruhé provozu Národního licenčního centra CzechELib počínaje r. 2023 z národních zdrojů. Situace na devizových trzích leží zcela mimo kompetenci ŘV. Zajištění navazujícího nástroje financování má v kompetenci především sekce vysokého školství, vědy a výzkumu MŠMT, řízená předsedou ŘV. Návrh navazujícího projektu je na jmenované sekci ve spolupráci s projektovým týmem CzechELib průběžně připravován, aby mohlo nejpozději v září dojít k jeho schválení vládou ČR.

Za největší výzvy budoucích let lze stále považovat stabilizaci a udržení lidských zdrojů a s nimi svázaného know-how v Národním licenčním centru CzechELib a postupnou implementaci principů otevřeného přístupu k vědeckým publikacím, popř. datům.

Čerpání projektu

O čerpání a plnění všech typů finančních milníků je ŘV měsíčně informován ve status reportu. ŘV tak má dostatek času reagovat na případná rizika spojená s čerpáním.

V r. 2020 se vzhledem ke sjednanému plnění smluv na EIZ a i přes snížení sazby daně z přidané hodnoty u EIZ a nestálost devizových kurzů nepředpokládá nesplnění finančního milníku pro tento kalendářní rok. Hraničního milníku čerpání celého projektu (30. 9. 2020) bylo dosaženo již počátkem března 2020.

Schválený celkový rozpočet projektu se ovšem – jak naznačují zatím stále předběžné odhady – daří poměrně výrazně nedočerpat. ŘV na jednu stranu kvituje to, že oproti předpokladům došlo ke snížení celkových nákladů na EIZ, a tím úspoře finančních prostředků jak státního rozpočtu, tak ESIF, na druhou stranu bude zapotřebí v blízké budoucnosti v těsné spolupráci s Řídicím orgánem OP VVV stanovit další možnosti využití těchto nevyužitých finančních zdrojů.

Naplňování cílů projektu, dopad na cílovou skupinu

Institucí, které jsou aktivně zapojeny do projektu a reálně využívají služby vzniklého Národního licenčního centra CzechELib, je k počátku roku 2020 celkem 120 a jejich spektrum zahrnuje všechny nejvýznamnější výzkumné organizace, tj. zejm. veřejné vysoké školy a pracoviště Akademie věd ČR, od r. 2020 i několik knihoven s celostátní působností. Odezva od osob i institucí z cílové skupiny projektu je v naprosté většině kladná, v poslední době především na nově vzniklý komplexní systém pro pořizování a správu EIZ (tzv. ERMS) a softwarový modul pro automatizovanou tvorbu a prohlížení statistik využitosti pořízených EIZ. ŘV vnímá pozitivně veškeré „osvětové“ aktivity vyvíjené směrem k cílové skupině, především pak výrazný podíl na organizaci celostátní konference KRECon 2019 s účastí mezinárodně uznávaných odborníků v oblasti Open Access.

ŘV je jednoznačně s dosavadními výsledky realizace i se zpětnou vazbou cílové skupiny projektu spokojen.